

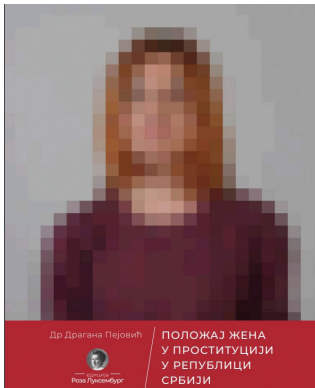
Милена Ж. Жикић¹
Фармацеутски факултет,
Катедра за општеобразовне науке
Нови Сад (Србија)

343.544-055.2(497.11)(049.32)
Приказ
Примљен 11/04/2024
Измењен 07/06/2024
Прихваћен 07/06/2024
doi: [10.5937/socpreg58-50391](https://doi.org/10.5937/socpreg58-50391)

ЖЕНА И ПРОСТИТУЦИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ: ИЗБОР ИЛИ ПОТРЕБА Научна достигнућа др Драгане Пејовић

(Драгана Пејовић, *Положај жена у проституцији у Републици Србији*,
Нови Сад: Покрајински завод за равноправност полова, 2022)

Монографија др Драгане Пејовић *Положај жена у проституцији у Републици Србији* посвећена је расветљавању разлога за одавање проституцији женске попу-

лације, као и различитом приступу према пружаоцу и кориснику сексуалних услуга. Књига поред „Увода“ садржи пет поглавља („Дефинисање појма проституције“, „Појавни облици проституције“, „Модели правног регулисања проституције“, „Међународни правни оквир сузбијања проституције“, „Проституција у Републици Србији“), а свако поглавље разрађено је кроз неколико потпоглавља. Књига је заокружена „Закључком и препорукама“, „Прилозима“ и „Списком литературе“ и броји 218 страна.

У оквиру „Увода“ ауторка објашњава опредељење за тему посвећену положају жена у проституцији у Републици Србији, циљ истраживања, појашњава хипотезе на којима је почивало истраживање и структуру књиге.

„Дефинисање појма проституције“ представља прво поглавље у оквиру ког др Пејовић анализира термин проституција/проститутка, као и дефиниције проституције у научној литератури и правним прописима. Начелно, сви аутори тумаче проституцију као продају сексуалних односа за новац или другу корист.

Друго поглавље, „Појавни облици проституције“, приказује критеријум за поделу проституције према висини зараде: ниски (улична проституција), средњи

¹ milenazikic85@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5712-3015>

(пружање услуга оглашавањем, у хотелу, саунама, салонима, ресторанима) и високи (елитна/макро) ниво.

„Модели правног регулисања проституције“ тј. однос друштва једне државе према проституцији као појави и особама које се њоме баве представља треће поглавље. Пејовић појашњава моделе правног регулисања проституције: прохибиционистички модел (проституцији се приступа као недопуштеној друштвеној појави), регламентациони (легализацијски), аболиционистички (жене у проституцији не подлежу санкционисању – одустаје се од законског регулисања проституције) и неоаболиционистички (санкционисања купаца сексуалних услуга) модел.

„Међународни правни оквир сузбијања проституције“ представља четврто поглавље у оквиру ког су анализирани релевантни међународни прописи за сузбијање проституције. За предмет анализе узети су међународни акти Уједињених нација, Савета Европе и Европске уније. У оквиру поглавља анализирани су правни оквири у домену заштите људских права (право на достојанство, забрана дискриминације, забрана ропства и положаја сличног ропству, забрана мучења, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања) и међународни стандарди сузбијања насиља према женама / трговине људима.

Пето поглавља обрађује централни део рада и тему књиге „Проституција у Републици Србији“. Кроз поглавље се истражује друштвени положај жена у односу на друштвени положај мушкараца у Србији. У фокусу су образовање, запошљавање и економски положај жена у Србији, јер предочени критеријуми утичу на улазак у проституцију услед ниских примања, тј. већих прихода. Кроз поглавље су обрађени: правни оквир релевантан за проституцију у Републици Србији, правни положај жена у проституцији кроз историју (Први и Други светски рат, међуратни период, послератни период и положај жена у проституцији данас), узроци уласка жена у проституцију, представљање проституције у штампаним медијима у Србији, истраживање правног положаја жена у проституцији у Републици Србији (спроведено у четири прекршајна суда, у Нишу, Крушевцу, Београду и Новом Саду), које је показало да Прекршајни суд у Нишу и Прекршајни суд у Крушевцу нису имали правноснажно окончане предмете у вези с проституцијом. Прекршајни судови у Београду и Новом Саду потврдили су хипотезу да се проституцијом претежно баве жене, док су мушкарци претежно корисници услуга.

Шести део, „Закључак и препоруке“, показује да је проституција женска професија, да су жене у проституцији биле изложене дискриминацији кроз историју, као и да проституција није и не може бити сматрана занатом. У домену препорука ауторка је усмерена ка законодавцу са циљем измене законског решења у правцу декриминализације жена у проституцији и подједнаког третирања учесника у проституцији. Такође, дате су препоруке за кажњавање жена и корисника. Општи закључак јесте да жене не бирају проституцију за животни позив, већ им је намећу лоши услови живота (сиромаштво), насиље и низак образовни ниво.

„Прилози“ као последњи одељак приказују упућене Молбе Прекршајним судовима у Нишу, Крушевцу, Београду и Новом Саду у циљу прикупљања података за истраживање, као и сакупљене одговоре поменутих суда.

„Списак литературе“ приказује референце на основу којих је рад написан, као и правне изворе, рукописну грађу (докторске дисертације, магистарски и завршни радови), медијске и електронске изворе.

Сажетак књиге на енглеском језику (*The position of women in prostitution in the Republic of Serbia*) и биографија ауторке употпуњују књигу.

На основу предочене структуре и садржаја можемо закључити следеће:

Ауторка наводи да је проституција окарактерисана као „женска професија“ узрокована неповољним друштвеним положајем жена и има за резултат лош економски положај жена, те је наметнута женама као „животни позив“. Најстарији занат на свету“ доприносио је дискриминацији жена кроз историју и огледао се у обавези регистрација код власти, ограничењу кретања, обавезним лекарским прегледима, обавези понашања и облачења у складу с прописима, а све с циљем распознавања и разликовања од „часних жена“. Уласком у проституцију жена постаје проститутка тј. блудница (улична женска), те су јој с правног аспекта били ускраћени основна права и слободе. Законска регулатива кроз историју показује да су жене увек биле осуђене због одлуке да се баве овим позивом и никада нису биле заштићене. Решење проблема др Пејовић види у усвајању закона према коме би одавање проституцији било декриминализовано, а корисници услуга проституције били кажњавани. Усмеравање кажњавања ка корисницима услуга проституције довело би до смањења потражње за услугама проституције. Осим тога, усвајање неоаболиционистичког приступа представља и једну врсту обавезе за државу и показује да се држава искрено залаже за женска људска права и слободе и спроводи у пракси начело родне равноправности, што одликује сваку истински демократску државу.

Књига представља драгоцен извор будућим истраживачима, имајући у виду да се поменутом темом бавио мали број аутора, посебно за потребе родних студија.

Milena Ž Žikić¹
Faculty of Pharmacy,
Department of General Education Sciences
Novi Sad (Serbia)

THE WOMAN AND PROSTITUTION IN THE REPUBLIC OF SERBIA: CHOICE OR NECESSITY Scientific Achievements of Dragana Pejović, PhD

(Dragana Pejović, *The Legal Position of Women in Prostitution in the Republic of Serbia through History*, Novi Sad: Provincial Institute for Gender Equality, 2022)

(Translation *In Extenso*)

The monograph by Dragana Pejović, PhD, *The Legal Position of Women in Prostitution in the Republic of Serbia*, is dedicated to the clarification of the reasons for women's population going in for prostitution, as well as the different attitude towards the provider and the user of sexual services. The book contains the Introduction and five chapters ("Defining the concept of prostitution", "Manifestation forms of prostitution", "Models of legal regulation of prostitution", "International legal framework for prostitution suppression" and "Prostitution in the Republic of Serbia"), while each chapter is elaborated through several sub-chapters. The book ends with the Conclusion and Recommendations, Appendices and References, and has 218 pages.

Within the Introduction, the author explains her choice of the topic dedicated to the position of women in prostitution in the Republic of Serbia, states the aim of her research and clarifies the hypotheses the research is based on and the book structure.

"Defining the concept of prostitution" is the first chapter in which Dragana Pejović, PhD, analyses the term prostitution/prostitute, as well as the definitions of prostitution in the scientific literature and legal regulations. In general, all authors interpret prostitution as selling sexual relationships in exchange for money or some other benefit.

The second chapter, "Manifestation forms of prostitution", provides the criterion for classifying prostitution by the amount of earned money: low (street prostitution), medium (offering services by advertising, in hotels, saunas, salons, restaurants) and high (elite/procurer) level.

"Models of legal regulation of prostitution", i.e., the attitude of a country towards prostitution as a phenomenon and the persons going in for it is the content of the third chapter.

¹ milenazikic85@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-5712-3015>

Pejović clarifies the following models of legal regulation of prostitution: the prohibitionist model (prostitution is approached as a forbidden social phenomenon), regulatory (legalizing), abolitionist (women in prostitution are not subject to sanctioning – there is no legal regulation of prostitution) and neo-abolitionist (sanctioning users who buy sexual services).

“International legal framework for prostitution suppression” is the fourth chapter within which the relevant international regulations for prostitution suppression are analyzed. The chosen subjects of the analysis are the international acts of the United Nations, the Council of Europe and the European Union. This chapter contains the analysis of the legal frameworks in the domain of human rights protection (right to dignity, prohibition of discrimination, prohibition of slavery and the position similar to slavery, prohibition of torture, inhuman or humiliating acting or punishment) and international standards of suppressing violence over women/human trafficking.

The fifth chapter deals with the central part of the paper and the topic of the book “Prostitution in the Republic of Serbia”. Throughout the chapter, the women’s social position is explored in relation to the men’s social position in Serbia. The focus is on education, employment and economic position of women in Serbia because the listed criteria lead to women entering prostitution due to low earnings, i.e., for gaining higher earnings. The chapter covers the legal framework relevant for prostitution in the Republic of Serbia, the legal position of women in prostitution (the First and the Second World Wars, the inter-war period, the post-war period, and the legal position of women in prostitution today), the causes of women’s entering prostitution, the presentation of prostitution in print media in Serbia, researching the legal position of women in prostitution in the Republic of Serbia (conducted in four magistrates’ courts in Niš, Kruševac, Belgrade and Novi Sad), which shows that the Magistrate Court in Niš and the Magistrates’ Courts in Kruševac had no final decisions for the prostitution-related cases. The Magistrates’ Courts in Belgrade and Novi Sad confirm the hypothesis that prostitution is mainly present among women, while men are mainly the users of sexual services.

Part six – Conclusion and Recommendations – shows that prostitution is a female profession, that women in prostitution have been exposed to discrimination throughout history, as well as that prostitution is not and cannot be considered an occupation. In the domain of her recommendations, the author is oriented towards the legislator with the aim of modifying the legal solution towards decriminalizing women in prostitution and equal treatment of participants in prostitution. Moreover, there are recommendations for sanctioning women and users. The general conclusion is that women do not choose prostitution as their lifetime vocation, but it is imposed on them by poor living conditions (poverty), violence and the low level of education.

The appendices as the last chapter list the appeals submitted to the Magistrates’ Courts in Niš, Kruševac, Belgrade and Novi Sad for the purpose of collecting research data, as well as the replies provided by the above-listed courts.

The references contain the literature on the basis of which the paper was written, including the legal sources, different manuscript material (doctoral dissertations, master’s papers and final papers), media and electronic sources.

The book is completed with the abstract in English (*The Position of Women in Prostitution in the Republic of Serbia*) and the author’s biographical data make this book complete.

Based on the indicated structure and content, we may conclude the following:

The author states that prostitution is characterized as a “female profession” caused by women’s unfavourable position and results in women’s poor economic position, and that is why it is imposed on women as a “lifetime vocation”. “The oldest profession in the world” has contributed to discrimination against women throughout history and has been reflected in the obligation of registration with the authorities, limited movement, mandatory medical examinations, behaviour and dress codes in line with the regulations – all these for the purpose of recognizing and distinguishing these women from “honourable women”. By entering prostitution, a woman becomes a prostitute, i.e., a harlot (a street woman), and her fundamental rights and freedoms have been deprived from the legal aspect. Legal regulations throughout history show that women have always been condemned because of their decision to go in for this occupation and have never been protected. Dragana Pejović, PhD, sees a solution to the problem in the adoption of the law according to which going in for prostitution would be decriminalized, while users of prostitution services would be sanctioned. Directing such sanctions towards users of prostitution services would lead to decreasing demand for prostitution services. In addition, taking the neo-abolitionist approach also represents a sort of an obligation for the state and shows that the state openly strives for women’s human rights and freedoms and applies the principle of gender equality in practice, which is the feature of every truly democratic state.

This book is an invaluable source for future researchers, having I mind that the above-mentioned topic has been dealt with by a small number of authors, particularly for the purpose of gender studies.

REFERENCES/ЛИТЕРАТУРА

- Kovačević, D. (2016). Legislative Attitude towards Prostitution through History and Modern Era, *Pravo – teorija i praksa*, 33 (10–12), 56–67 doi:[10.5937/ptp1612056K](https://doi.org/10.5937/ptp1612056K). [In Serbian]
- Pejović, D. (2016). Prostitution in Comparative Law and the Law of the Republic of Serbia, *Pravni zapisi*, 7 (2), 324–338 doi:[10.5937/pravzap0-12260](https://doi.org/10.5937/pravzap0-12260). [In Serbian]
- Pejović, D. (2020). The Legal Position of Women in Prostitution in Serbia through History, *Pravo – teorija i praksa*, 37 (1), 73–86 doi:[10.5937/ptp2001073P](https://doi.org/10.5937/ptp2001073P). [In Serbian]
- Slavković, V. (2015). Legal Regulation of Prostitution, *Pravni zapisi*, 6 (2), 375–393 doi:[10.5937/pravzap0-8747](https://doi.org/10.5937/pravzap0-8747). [In Serbian]
- Spasić, D. (2006). Security Aspects of Prostitution in Belgrade, *Bezbednost*, 48 (2), 321–338. [In Serbian]